

Роман Завадович

З БУДНІВ У СВЯТО

КНИГА ВІРШВ

Роман Завадович
З БУДНІВ У СВЯТО

Роман Завадович

3 БУДНІВ У СВЯТО

збірка віршів на релігійну тему

Передмова д-ра Василя Маркуся

diasporiana.org.ua

Видавництво „Ставропігія”

Чікаго

1978

Склад і друк „Ставропігія”,
друкарні парафії Св. Володимира і Ольги в Чікаго.
2226 W. Chicago Ave Tel. 276-0774 Chicago, Ill. 60622

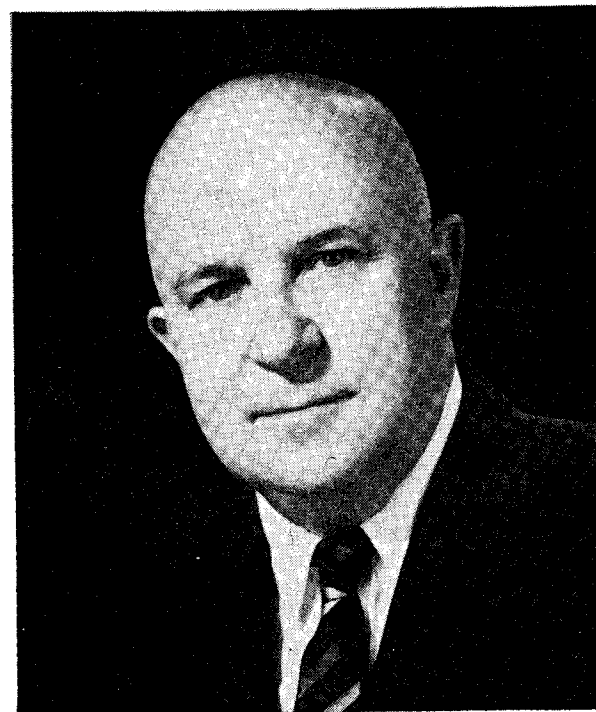
Roman Zavadvych

**FROM WEEKDAYS
TO SUNDAYS**

(Z BUDNIV U SVIATO)

Collection of poetry

Preface by Vasyl Markus

R. Zavadvych

„Stauropegion” Publishers

Chicago, 1978

„Stauropegion” Printing
2226 W. Chicago Ave Tel. 276-0774 Chicago, Ill. 60622

ПЕРЕДМОВА

„З буднів у свято” — це тематична збірка поезій, не задумана автором попереду, а впорядкована як підсумок принагідного віршування на релігійні теми. Підбором і виданням саме цих поезій Видавництво „Ставропігія” бажає звернути увагу читачів на основну рису творчости Романа Завадовича.

Завадович — передусім християнський письменник і поет. Вживаємо це визначення цілком доцільно й у свідомості, що його часто надуживають. Не так у випадку Романа Завадовича. Релігійні і християнські первні пронизують усю його творчість. Її проекція звернена постійно на вічні вартості, на духовність та глибокі моральні засади життя. Чи то буде фантазія в дитячій казці, дотепний гумор у сміховинці, моральна наука й життєва мудрість у байці чи анімізованій розповіді про тварин і рослини або ж в історичному чи побутовому оповіданні — скрізь відчуєте істотні вартості добра, любови, правди, людської солідарности, справедливости. Його герої — не обов’язково персоналізовані святиці чи анголоподібні істоти, але живі люди (малі і дорослі) з своїми добрими і поганими властивостями, проте всі вони діють у постійній свідомості розрізнення між добром і злом, між високими й низькими життєвими ідеалами й у висліді вибору — прагнуть чогось вищого, шляхетного, гарного. Іdealізм автора виразно передається його героям і їх долі.

Таке наставлення дуже істотне у випадку письменників дитячої літератури. Тут більше ніж в іншому літературному жанрі чи ділянці письменник робить свідомий моральний вибір. Не йдеться йому тільки про абстрактні естетичні вартості чи про намагання розважити молодого читача, але про те, щоб його виховати, вплинути на його духовний світ у благородному спрямуванні, тобто, щоб „різьбити” молоді душі й думку. Зава-

дович свідомо вибрав цей другий шлях, і його перо, наче різбарське долото, намагається різьбити з неотесаного каменю людину на подобу Божу з виразним християнським обличчям.

У специфічно українських умовах цей християнізм не є абстрактно філософським, але живим релігійним втіленням загальних і вічних вартостей у національних формах та в досвіді Української Церкви. Тому релігійні традиції, святкування, обряди, спосіб почитання Бога, релігійні символи у творах Завадовича знаходять органічний вислів для українських християн. З них поет черпає надхнення, а разом форми поетичного виразу свого ідейного змісту. В поезіях празничних циклів, у віршованих молитовних розважаннях, в одах рідній Церкві чи її подвижникам, головному Ісповідникові віри теперішньому Патріярхові Йосифові, в поетичних ремінісценціях і рефлексіях — релігійний зміст втілюється в конкретній дійсності українського народу, його минулому і сучасному, у його візії майбутнього. Доля Церкви і народу не мислиться інакше, як у тісному зв'язку, в нерозривній єдності.

Пропонована збірка поезій поєднує природно й інтимно релігійний і патріотичний мотиви. Віра в Бога, виражена прив'язанням і вірністю своїй Церкві та „віри батьків”, поєднується у Завадовича з почуттям любови до рідного народу, до України — християнської батьківщини. Патріотизм поета виступає, властиво, як істотна чеснота християнської релігії.

Критики творчости Р. Завадовича постійно відмічують цю властивість. Володимир Барагура, згадуючи про співпрацю Завадовича в журналі „Дзвони” в 1930-их роках, пише, що в Завадовичевій творчості того періоду переважала синтеза християнського світогляду з динамікою націоналізму („Світ, мов казка, світ, мов мрія”, „Овид”, зима 1976, стор. 8). А далі дає таку характеристику його літературної творчости:

„Його ідеї й національно-релігійні елементи органічно впливають з його творів як наслідок внутрішньої структури, його переконань, життєвої і мистецької філософії. Він соняшник поет, життєрадіс-

ний, погідний, усміхнений, у нього безмежна віра в добро, любов, красу, в життя, в перемогу”. (Там же, стор. 10).

Вже перший друкований вірш сімнадцятирічного юнака Завадовича „Святий Миколай” („Світ дитини”, 15 грудня 1920), підписаний псевдонімом „Роман зі Славної”, ще такий простий, недосконалий і найвно-щирий, прозирає цю головну настанову поета, яка не покидає його все життя.

І прийде Святий Микола
Із хорошими дарами,
Щоб українські чемні діти
Привітати зі святками . . .

І напімне, щоб в праці-труді
Вітчизні кували долю,
А він перед троном Бога
Вимолить для неї волю.

Зав'язуючи співпрацю з дитячим журналом „Мій приятель” в 1949 році, Р. Завадович писав його редактові, о. С. Іжикові: „Він (журнал) має нести (дітям) образ Рідного Краю і зберегти в душах вірність і віри, і народові”. („Різьбар дитячих сердець”, „Поступ”, 25 січня 1976). І справді, в цьому дусі та з цим наставленням помістив Завадович в українській періодиці та окремих виданнях сотні віршів, оповідань, сценок та інших писань, просякнутих релігійно-національними мотивами. Тільки невелика частина з цього і лише з останнього часу була підібрана до цієї збірки, а все разом могло б становити ще одну, і то більшу книжку.

У збірці „З буднів у свято” йдеться про дуже селективний вибір поезій на релігійні теми, опублікованих здебільша за останніх двадцять п'ять років. Як уже сказано, вони написані okazійно, а не за якимсь наперед передуманим устійненим пляном, і тому, зібрані разом у циклі, вони не зрівноважені ні тематикою, ні за жанрами. Подекуди є повторення мотивів, а тим більше провідних ідей.

Цикл перший підібрано довільно з таких поезій, що в них поет висловлює своє ставлення до Бога, за-

гальне відношення до релігії, а в українському контексті — до рідної Церкви як супутниці життя поета і його народу. У „праслові” — логосі бачить Завадович основу буття, джерело і призначення всього. Звідсіль і заклик до співбратів: „Словом гартуйте серця!”

Природа, тишина, самотність настроюють душу поета до молитви — інтимної розмови з Творцем. Це Завадович висловив у чудовій коротенькій поезії „Шумлять жита”. Проте ідейно найбільш насиченим, при цьому не позбавленим поетичности, є вірш „Наша Церква”. Збираючись у великий ісход, поет прощається із своєю сільською церквою чи, власне, вона його прощає й обіцяє бути скрізь із ним та його земляками — в таборах переселенців чи за океаном на різних континентах розселення: „Де б ти не був, я буду теж з тобою!” Ця поезія — немов уся наша сьогоднішня церковно-національна ідеологія. Свою Церкву бачить Завадович такою, якою вона завжди була і яка не сміє нічим змінитися, навіть за океаном, включно „... із мовою, що дав її нам Бог, і тільки Бог її відняти може!”

Цикл, присвячений Богоматері, носить взагалі молитовний характер. Це переспіви відомих мотивів про заступництво Богоматері над українським народом від Ярослава Мудрого по через Січ Запорізьку і Почаїв аж до наших днів. Навіть прості переспіви молитов зберігають у Завадовича безпосередній, щиросердечний богемільний настрій і форму. („Під Твою милість”).

Найбагатший у збірці празничний цикл, що охоплює шістнадцять поезій. Різдво, Великдень, празники Юрія, Миколая тощо надхнули Завадовича до поетизації цих тем. При великій популярності цих мотивів неважко було попасти в шаблон. Але поет Завадович володіє вийнятковим даром, висловлюючи навіть відомі думки чи й користуючись уже знаними образами та символами, підійти до них свіжо й оригінально, так що тут годі говорити про переспівування чи наслідування. Якщо подекуди й відкриваємо у різдвяному циклі дещо з настрою і теплоти Б. Лепкого, то це далеко від якогось запозичення. Радше воно свідчить про духову спільність обох поетів. Ось строфа з поезії „Іде коляда

до нас у гості...”, під якою гордо міг би підписатись і Лепкий:

І на змережанім різдвяному столі
Пшеничні колоски й пахуче сіно
Нагадують Свят-Вечір у селі,
Коли Христос родився в Україні.

Так само, якщо подекуди неначе подибуємо нотки Павла Тичини у вислові, образах і легкості поетичної мови, то це ще годі назвати „під Тичину” (напр., у вірші „Празничні дзвони” й деяких інших).

Найкращий вірш з цієї категорії і, мабуть, цілої збірки, „Ходить колядка” (написаний для дітей і тому перенесений до іншого циклу) прекрасно ілюструє здібність поета відчувати й застосувати скарби усної словесности в поезії. Мелодійність слова і ритму, пластичність образів, вибагливі повторення, плавність мови й ціла архітектоніка вірша управноють цю поезію увійти до найбільш вибагливої антології.

І ще варто зупинитися над віршами з циклу „За Божу справу, за предківську віру”. Поезії цього циклу (разом дев’ять) присвячені Блаженнішому Йосифові з нагоди різних ювілеїв, святкувань чи подій у його житті. Мабуть, ніхто з українських поетів не написав стільки віршів про нашого Ісповідника віри. Від присвяти Страдникові в час його звільнення („День — то двадцять чотири години муки, Місяць — тридцять сповнених болем часів”) до величної оди про сучасного борця („Блаженний муж не йде на раду до лукавих”), Завадович заторкує широку гаму жанрів і мотивів про життя, подвиг і постать Патріярха. Проте над усім височить сильна, ніби з граніту тесана, поезія „Владика нескорених”, написана в 80-ті роковини Блаженнішого Отця Йосифа. Якоюсь мірою нагадує цей вірш своїм ідейним надхненням і динамізмом відому опоетизовану Лепким проповідь Митрополита Андрея „В Храмі Святого Юра”. Проте і задум, і поетична розв’язка у Завадовича наскрізь власні, оригінальні. Поет так визначає місію Патріярха Йосифа, що помислом Божим вирвався з „дому неволі”:

Щоб у змові мовчання відважно представ перед світом

І як свідок Господній дав свідчення правді німій.

Декому це може пахнути публіцистикою, але ті, що вглиблюються в сутність цього посланництва, напевно відчують, що це слова наче біблійний грім на Сіонській горі.

Щодо формальної аналізи релігійної лірики Завадовича, то попри те, що вже сказано загально досі, немає потреби розводитися ширше. Як уся літературна творчість, так і ці вірші Завадовича далекі від усяких модернізмів. Почуваючи в собі насамперед покликання суспільного педагога, Завадович звертається до читача зрозумілою йому мовою і легко прийнятними образами. У стилі і поетичних засобах відмічуються елементи традиційної естетики. У змісті, як теж у формі вислову переважає ясність думки, простота і щирість. Поет уникає, подібно, як і в поезії для дітей, складних форм, заребусованих понять і карколомної техніки поетичного вислову. Увага читача відразу скеровується на думку, зміст; почуття й настрої передаються гармонійним укладом вірша і багатою витонченою мовою.

Багато віршів Завадовича, що увійшли до цієї збірки, головню із циклу, присвяченого Патріярхові, вже стали популярними для рецитування з різних урочистих нагод. Взагалі, практично всі поезії цієї збірки підходять до деклямування так за своїм змістом, як і легкістю та ерочистістю форми й стилю. Можна сподіватися, що ціла збірка послужить джерелом матеріалів для декламаторів, чим автор і видавництво полегшать працю упорядників різних імпрез, академій чи концертів.

Романа Завадовича як письменника для дітей і молоді назвали „незвичайним чорнокнижником”, що послуговується особливим засобом чаклування дітей (В. Барагура), чи „різьбарем дитячих сердець” (о. С. Іжик) або прямо „князем української дитячої літератури” (див. Ювілейна програма в Чикаго, березень 1976 р.).

Якщо б ми мали ще щось додати до цих епітетів про Романа Завадовича як християнського письменника і поета, то хіба найкраще б відповідало ймення, яке йо-

му прислуговує ще й від його Небесного Опікуна. Він — наш Роман Сладкопівець, що свій мистецький талант, солодкий голос співця слова і тонке вміння орудувати поетичними засобами віддає на прославлення найкращих вартостей — Бога, вічного, духовного і святого. Його поезія — це молитва й побожні роздуми українського християнина. Раз наш поет сказав, що „дитяча література — це передсінок храму, який безумовно треба перейти, щоб дістатися до самого храму” (доповідь на З’їзді дитячих письменників в 1946 р. в Німеччині). Яке щастя, що Завадович, увійшов у храм релігійної поезії через чудовий притвор творчости для дітей!

Виступаючи на тому ж з’їзді, визначна наша письменниця, Катря Гриневичева, ще інакше висловилася про роллю письменників, які пишуть для дітей. Вона прирівняла їх працю до священнослужіння. „Писати для дітей — священна служба, що для неї треба вдягати ризи!” (цитовано за В. Барагурою, див. „Овід”, 1976 р., стор. 6).

І справді, Роман Завадович, пишучи для дітей наче священнодійствує, служить! Що ж тоді сказати про його вірші з релігійною тематикою, писані для всіх, про вірші зібрані у цій збірці?

Вони глибоко виношені в серці, зігріті ясною і погідною мислю поета, оспівані й переспівані його ніжним поетичним голосом, а головню — вони надхнені Духом Святим. Вони, ці поезії, справді бо переносять нас „з буднів у свято”!

Василь Маркус

ЦИКЛ ПЕРШИЙ
СЛОВОМ ГАРТУЙТЕ СЕРЦЯ!

ПРАСЛОВО

Слово було у Бога,
Був бо Прасловом Бог;
З Богом життя й перемога
В час лихоліть і тривоги.

Все від Бога постало,
Весь неоглядний світ,
Сонце, небесне кресало —
Персня Його самоцвіт.

Далечі синя безодня,
Зір неосяжний шлях —
Все на долоні Господній,
Все в Господніх руках.

Слово було напочатку,
Буде воно й до кінця —
Словом озброюйте гадку,
Словом гартуйте серця.

Слово, загорнене в книзі —
Скарби містичні століть,
В нім, наче лицар в залізі,
Дух непохитно стоїть.

1978

ШУМЛЯТЬ ЖИТА...

Шумлять жита... Над повіддю колосся
Я плину, наче човен, в далечінь,
Туди, туди в безмежжя, в безголосся,
Де тільки я й одна зі мною тінь.

А там, задивлений в затони яносині
Далеко від людей і їх розмов нудних,
Сную думок тендітне павутиння
І з білих хмар читаю, наче з книг.

А в тишині, що скапує на груди
З безодні синяви, немов роса,
Витас Той, що завжди був і буде
Найвища в світі Правда і Краса.

1951

ВЕЛИКИЙ ЗАПОВІТ

Пам'яті
Митрополита Андрея

Нема Учителя! Заснув навіки,
Мов камінь канув в вічності глибинь,
І жаль розлився, мов осінні ріки,
І на серця упала смутку тінь.

На бездоріжжі сірої пустині
Підносить руки нарід-сирота:
„Куди іти? І де, в якій країні
Свята мандрівки нашої мета?”

Ні, він не сам! В глухій пустелі
Надія сходить буйно, мов трава —
Горять в серцях, мов викуті у скелі,
Його завіту батьківські слова.

Клекоче грізно буря понад світом,
І блискавок стинаються мечі,
Та нас з Його величним заповітом
В похід ізнову кличуть сурмачі.

Під прапором єднання і любови
У громові скривавлені дні
Скликають браття однієї крові
Дітей єдиної сім'ї.

Вони ідуть, вирівнюються лави,
І стигне громом незабарна мить,
Коли вінцем відродження і слави
Наш край Всевишній поблагословить.

Написано у Відні в листопаді 1944 р. під вражен-
ням першої вістки про смерть Митрополита Андрея.

НАША ЦЕРКВА

Як я назавжди покидав свій дім,
Замаєний квітками полум'я і диму,
І за селом оглянувся востаннє
В сльозах пекучих, що текли без стриму,
То серед вибухів гранат
Я не побачив ні людей, ні хат,
Лише ВОНА єдина на прощання
Своїм хрестом на посірілій бані
Мене, мов мати, поблагословила:
„Ідеш у світ, мій сину бідний,
Та не лякайся, не будеш ти безрідний —
Де б ти не був, я буду теж з тобою”.

Котився шлях, устелений журбою,
Через чужі міста і табори,
В незнане завтра вів ізгоїв,
Дітей жорстокої, безумної пори.
І справді там з'явилася ВОНА,
Мов жалібниця, лагідна, ясна —
Хай в дощаним закуренім бараці,
Хай за старим обшмульганим столом —
З гуцульським різьбленим хрестом,
З молитвою, що огрівала душу,
Холодну душу сірого вигнанця —
Така свята, достойна і — своя.

Було в ній все: і милий рідний дім,
І подих рідної розритої землиці,
І пахощі лісів, квіток, пшениці,
І витканий зірками тихий сад . . .
Ні, ми не все поклали у могили,
Не все ми залишили, загубили
Там, за зеленими верхів'ями Карпат.

Розбитими оселями, шляхами
В незнаний світ вона пішла за нами,
Вона вела нас за моря і ріки,
Як ангел-вісник Божої опіки.
І на нових поселеннях далеких
Вона приносила нам наші рідні свята:
Оспіване колядками Різдво,
Великдень у гагілки хорородах,
Коли в звичаях давніх, заповітних
Всі духи предків сходяться до хати
З живими разом свято святкувати,
Коли в піснях старих, тисячолітніх
Мов промовляє предківська земля.

Вона одна у ніч зневіри й болю
Не відреклаьсь, не залишила нас,
Немов відламану галузку хвої —
Вона надією зціляла серце,
Що Волі дух в народі не помер ще,
Що Правди не забити в темний льох,
Що Злобі не подужати Любови —
Вона кріпила віру теплим словом:
„Чого ви, маловіри? З вами Бог!”

І ми, пришельці у чужі краї,
Не зрадімо, не кинемо її,
Тієї Церкви рідної, своєї
Із обрядом достойним і величним,
З молитвою, що в ній душа народу
Під ноги Бога стелиться кадилом,
І з мовою, що дав її нам Бог
І тільки Бог її відняти може!
Вона не тільки наша рідна Мати,
Не тільки світлий образ Батьківщини,
Що бореться з безбожним супостатом,
Щоб не лягти живою в домовину —
Вона для нас Господній заповіт,
І з нею, в ній нам жити з роду в рід!

1970

ВВІЙДІМ У ХРАМ!

(З нагоди першої Св. Літургії у храмі
св. Володимира і Ольги в Чикаго)

Ввійдім у храм, що вчора був ще мрія,
Що видивом з'являвся нам у сні,
Сьогодні ж, мов від чарів чародія,
Зазолотів, мов квітка навесні.

Ввійдім у храм, де на святім престолі
Царює Той, що в дні жорстокі-злі
Віддав життя, прийнявши муки й болі,
Щоб не вмирала Правда на землі.

Ввійдім у храм, де білі серафими
Під луками розспіваних склепінь
Приносять Богу величальні гимни,
Що їх віків не проковтнула тлінь.

Ввійдім у храм, що поглядом надії
З-між сірих мурів дивиться у світ,
Що із-за моря Юрові й Софії
Передає братерський свій привіт.

Ввійдім у храм, де ревно-сумовито
Шепоче спогад казку давніх днів
Про церківці між срібних стріх із жита
В вінку зеленім лип і ясенів.

Ввійдім у храм, що голосом могутнім
Скликає всіх, що серцем ще живі,
За скарби духа предків незабутніх
Постояти при чесній хоругві.

Не розгубім цих скарбів по дорогах!
Це Божий дар, небесна ласка нам!
Отим шляхом ідім до перемоги,
Отим шляхом ввійдім у Божий храм!

1973

ЦИКЛ ДРУГИЙ

ДО ТЕБЕ, МАТИ, ПРИБІГАЄМ.

МОЛИТВОЮ ТЕБЕ ВІТАЄМ, МАТИ!

Царице світу, неба і землі,
Пречиста Діво, радуйся, Маріє!
Твій світлий образ на небеснім тлі
Чудесною появою зоріє.
Твій постамент — землі камінний гльоб,
Стоїш на нім, мов статуя осяйна,
І усміх Твій, найкраща із оздоб,
Горить, мов ласки незбагненна тайна.
А за Тобою світлий сонця диск
Тебе освітлює згори і знизу,
Тобі дарує свій промінний блиск,
Тебе вдягає в золотисту ризу.
Дванадцять зір, блискучих і ясних,
Короною чоло Твоє вінчають,
І тихе сяйво сіється від них
На Божий світ у радості й відчаю.
У Тебе під стопою злющий гад,
Розтоптаний, без їді і без сили —
Ти вбила гріх, і зла пекельний чад
Уже не троїть серце помертвіле.
І ми, задивлені ув образ Твій,
Молитвою Тебе вітаєм, Мати,
Прийми цей дар в ласкавості своїй,
Бо кращого Тобі не можемо дати.

1962

РОКІВ ТИСЯЧА МИНАЄ

Років тисяча минає, як над Градом старовинним
Засіяло блиском сонця світло Божого хреста,
Років тисяча минає, як у храмах України
Тебе нарід прославляє, Богомати Пресвята.
Лицарі-князі могутні і бояри-восводи —
У покорі на колінах перед образом Твоїм
Всі вимолювали ласку, щоб нещастя і негоди
Обминали стороною їхній рідний край і дім.
Підіймав до Тебе руки з кованого сріблом трону
Володар земель розлогих, князь великий Ярослав
І Тобі, спасіння Мати, під опіку й охорону
Нарід свій і край-державу із довірою віддав.
І завзяті запорожці, що за рідний край і віру
У жертвному змаганні проливали піт і кров,
Віддали себе всякчасно, у часи війни і миру
Під Твою святу опіку, під Твій матерній покров.
І усе новітнє військо Української Держави,
І стрілецтво, і вояцтво, і повстанські курені,
Генерали й отамани, як ішли в похід кривавий,
В Тебе помочі просили й оборони у борні.

1962

МАТИ МИРУ І ЛЮБОВИ

Непохитне в вірі серце, Мати миру і любови,
Мужній нарід України в подарунок дав Тобі,
В Зарваниці чудотворній, у Почасві та Львові
До святих Твоїх престолів йшов у радості й журбі.
А коли за море їхав долі кращої шукати,
У сльозах і з болем серця рідну землю він прощав,
То з собою брав Твій образ, Непорочна Божа Мати,
І Тебе в чужій землиці рідним словом величав.
І пішла Ти, Божа Мати, з тими, що Тебе любили,
За глибокі океани, в невідомий дальній світ,
Щоб устояли у вірі, щоб душі не загубили,
Щоб у серці зберігали прадідівський заповіт.
...тому Владика Сотер під Твою святу опіку
Нарід наш і нашу Церкву передав на чужині,
Щоб вони росли-тривали в ласці матерній довіку,
Щоб небесною красою наливалися у ній.
Під опікою Твоюю малодушність нас не зломить
І відступництво не зрушить Церкви нашої основ;
Ми ніколи не забудем, звідки ми прийшли і хто ми,
Бо нас все кріпити буде матерня Твоя любов.

1962

ЗА ВІТЧИЗНУ НАШУ

За Вітчизну нашу, землю Богом дану
Нашим славним предкам до віків кінця,
За країну славно гетьмана Богдана,
Віщого Тараса й Симона-борця
І за нарід рідний, завжди вірний Богу,
У його вишневих селах і містах,
За його спасіння, щастя й перемогу
Молимося до Тебе, Мати Пресвята.
Він в тяжкій неволі, чорні дні — як ночі,
І душа, і тіло скорчені в ярмі;
Там церкви закриті, там молитва — злочин,
Вірні Божі слуги нидіють в тюрмі.
На піски пустелі, у Сибір холодний,
Де під білим снігом мертво спить тайга,
Наші рідні, любі йдуть німі, голодні —
Змилуйся над ними, Діво Всеблага!
В боротьбі завзятій там стоять герої
За народ, за віру і за рідний край —
В обороні справи чесної, святої,
Опікунко мужніх, поміч їм подай!
Ти колись Почаїв чудом рятувала
Від ярма неволі, від терпінь і ран,
Ти над містом вражі кулі завертала
На турецьке військо, на турецький стан.
Поможи й Вітчизні нашій в горю лютім,
Під свою опіку Ти її прийми,
Подаруй їй силу розірвати пуга
І на сонце волі вийти із тюрми,
Щоб у власній хаті та на власнім полі
З радістю у серці, не в тяжкій журбі
Український нарід в вільних націй колі
Вільними устами помоливсь Тобі.

1962

ПІД ТВОЮ МИЛИСТЬ...

Богородице Діво і Мати,
Ми під милість Твою прибігаєм,
Ми опіки і ласк благодаті
Щирим серцем у Тебе благаєм.
Пресвята, не згордуй молитвами,
Що постали в скорботі і тузі,
Простягни свої руки над нами,
Порятуй у біді та нарузі!
О, Преславна Вседіво єдина,
Ти Христа, Бога нашого Мати,
Донеси до Христа, свого Сина,
Наші просьби в небесні палати.
І проси, щоб Господь наш на небі
Ради Тебе в любові великій
Просвітив наші душі в потребі
І щоб спас їх від злого навіки.

1962

ДО ТЕБЕ, МАТИ, ПРИБІГАЄМ

Цвітуть сади, мов білі хмари,
В зелене вбралися гаї,
Приносить травень сонця чари
І милі пахощі свої.

І квіти, гарні, наче мрії,
Що по лугах, лісах цвітуть,
Для Непорочної Марії
Дівчата з співами несуть.

До Тебе, Мати, прибігаєм,
До Тебе молимося всі ми:
Над нашим милим Рідним Краєм
Ласкаві руки підійми!

1955

ЦИКЛ ТРЕТІЙ

ГОМОНЯТЬ ПРАЗНИЧНІ ДЗВОНИ.

ПРАЗНИЧНІ ДЗВОНИ

Дзвонять дзвони-передзвони
По-празничному, врочисто,
І несеться срібний гомін
Понад місто.

Відкладіть буденні справи,
Все турботне й неугодне —
Празник Божої прослави
Кличе нас у храм Господній.

Хай життя шумка гонитва
Змовкне тут перед порогом,
Хай розстелиться молитва,
Мов кадило перед Богом.

В обряді тисячорічнім
Предків чуємо моління,
Бо царює тут Предвічний,
Що приніс нам Воскресіння

1978

ІДЕ СВЯТИЙ МИКОЛА

Вітри танцюють колом,
Дерева гнуть в дугу —
Іде святий Микола
В глибокому снігу .

Приходить під хатину,
Приходить, як колись —
— Чи ти ще тут, дитино?
Чи чуєш? Відізвись!

Але в хатині тихо...
Лиш холод і зима...
Прийшло жорстоке лихо,
І вже людей нема.

Ні батька, ані мами,
Ні брата, ні сестри —
Уже їх слід снігами
Завіяли вітри.

І тільки верби здаля
Кістками голих віт
На північ показали:
— Туди їх гнали... в світ!

І тільки там, від брами,
Роздався плач беріз —
Зідхнув святий... На камінь
Упало двоє сліз...

Він знає: ця руїна
Йому сказала все:
— Бездольна Україно!
Господь тебе спасе!

Постояв коло хати,
Постояв край воріт,
А там пішов шукати
Вигнанців в білий світ.

Вітри танцюють колом,
Дерева гнуть в дугу —
Іде святий Микола
В глибокому снігу.

І в снігову завію
Під вітру дикий спів
Несе їм дар — надію,
Найкращий із дарів.

1951

І ПЕРША ЗІРКА В НЕБЕСАХ ВЕСЕЛА...

Колись було: в заметах тихі села,
Поля, гаї, сповиті білим сном,
І перша зірка в небесах весела,
І віще „Бог Предвічний” під вікном.

У сьйві зір ішла в село Пречиста,
Над Нею небо маяло, мов стяг,
Вона ж ступала ясна, промениста,
З русявим Немовлятком на руках.

Горіли свічі на столі у хаті,
В душі від них займалися вогні,
І разом з нами янголи крилаті
Співали Богу радісні пісні.

Минулося... Зостався тільки спомин
Про чар Різдва в подільському селі —
Та в ньому ще бринить колядки гомін
І м'яко пахне сіно на столі.

І сяють очі з образу Марії;
Любови повні, матерні, ясні —
І бачу руки білі, мов лелії,
Простягнені над нами в чужині.

1971

РІЗДВЯНА МРІЯ

Різдво — і свічка, і пахуче сіно,
Кутя, колач, горіхи на помості...
Здається, що далека Україна
Прийшла до нас у гості.

Прийшла і заспівала нам колядку
Про те, що Бог Предвічний народився,
Прийшла, щоб пробудити в серці згадку
Про рідні гори, і Дніпро, й Полісся —

... щоб нам заграли звідти — з далечіні
Різдвяні дзвони Києва і Львова
І кожного села, що в Україні
Стрічало піснею Різдво Христове —

... щоб забриніли нам подільські ниви,
Щоб зашуміли хвої Верховини,
Де ми в дитинстві радісні й щасливі
Різдво стрічали у гурті родини —

... і щоб причулися крізь шум завії
Різдвяні з рідної землі привіти:
„Ми ще живі! Не тратимо надії!
Христос рождається! Славіте!”

1971

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ

Як на небі перша зірка блисне
І різдвяним сявом засяє,
Ми тебе згадаєм, Рідний Краю,
Хоч тужлива згадка серце стисне.

І з тобою, Земле рідна, мила,
Божому поклонимось Дитятку,
Заспіваємо Йому колядку,
Що дає душі незбутню силу.

І за тебе, рідний наш Народе,
Ми помолимося палко, як умієм,
Щоб Ісус кріпив твою надію
В боротьбі за правду і свободу.

І до вас, сестер-братів коханих,
До найближчих серцю — та далеких,
Понад моря невгомний клекіт
Ми пошлемо наш привіт різдвяний.

Ми клянёмся: на чужому полі
Допоможем ділом вам і словом,
Щоб над древнім Києвом і Львовом
Засіяла ясна зірка волі.

1976

НАША КОЛЯДА

Різдвяний вечір за вікном,
На небі перші зорі . . .
Забуте, приспане давно
Встає, мов хвиля в морі.

Горить, мов свічка на столі,
Тужлива в серці згадка:
. . . Між білих хат десь там, в селі,
Дзвенить-бринить колядка.

Хоч тиснуть пута, ллється кров,
Хоч ніч лютує чорна,
В колядці світло і любов
І сила непоборна.

Літа пливуть — вона дзвенить,
Міняються тирани,
Вона ж не мовкне ні на мить,
Хоч ниють в серці рани.

Для нас вона — над морем міст,
І тут і там вона є,
Із рідних сіл, із рідних міст,
Мов дальний дзвін, лунає.

А серцем відгомін іде,
Летить за синє море:
„Ніхто, ніколи і ніде
Докраю нас не зборе!”

І серце вірить: прийде час,
Що вражий Ірод згине,
Що Бог народиться ще раз
У селах України.

1958

ЙДЕ КОЛЯДА ДО НАС У ГОСТІ...

У чарами сповиту тиху ніч
По сніговому срібному помості
При сьйві зір, небесних ярих свіч,
Йде Коляда до нас у гості.

З-за тисячі минулих сивих літ,
З-за ста морів і гір, шляхом зі Сходу
Іде вона до нас в далекий світ
Посланцем від незборного народу.

І на змережанім різдвяному столі
Пшеничні колоски й пахуче сіно
Нагадують Свят-Вечір у селі,
Коли Христос родився в Україні.

Прийдіть із того світу, прадіди,
Ми відчиняєм вам нарозтіж двері —
І під провісні звуки коляди
Із нами разом сядьте до вечері —

— щоб не самітні й не забуті ми,
На звичай горді свій тисячорічний,
Наперекір царям неволі й тьми
Співали переможне „Бог Предвічний”.

1972

НАША КОЛЯДА

Різдвяний вечір за вікном,
На небі перші зорі . . .
Забуте, приспане давно
Встає, мов хвиля в морі.

Горить, мов свічка на столі,
Тужлива в серці згадка:
. . . Між білих хат десь там, в селі,
Дзвенить-бринить колядка.

Хоч тиснуть пута, ллється кров,
Хоч ніч лютує чорна,
В колядці світло і любов
І сила непоборна.

Літа пливуть — вона дзвенить,
Міняються тирани,
Вона ж не мовкне ні на мить,
Хоч ниють в серці рани.

Для нас вона — над морем міст,
І тут і там вона є,
Із рідних сіл, із рідних міст,
Мов дальний дзвін, лунає.

А серцем відгомін іде,
Летить за синє море:
„Ніхто, ніколи і ніде
Докраю нас не зборе!”

І серце вірить: прийде час,
Що вражий Ірод згине,
Що Бог народиться ще раз
У селах України.

1958

ЙДЕ КОЛЯДА ДО НАС У ГОСТІ . . .

У чарами сповиту тиху ніч
По сніговому срібному помості
При сльйві зір, небесних ярих свіч,
Йде Коляда до нас у гості.

З-за тисячі минулих сивих літ,
З-за ста морів і гір, шляхом зі Сходу
Іде вона до нас в далекий світ
Посланцем від незборного народу.

І на змережанім різдвяному столі
Пшеничні колоски й пахуче сіно
Нагадують Свят-Вечір у селі,
Коли Христос родився в Україні.

Прийдіть із того світу, прадіди,
Ми відчиняєм вам нарозтіж двері —
І під провісні звуки коляди
Із нами разом сядьте до вечері —

— щоб не самітні й не забуті ми,
На звичай горді свій тисячорічний,
Наперекір царям неволі й тьми
Співали переможне „Бог Предвічний”.

1972

З НАМИ БОГ!

У ніч святу, у тиху ніч
У сяйві зір, небесних свіч,
У ніч надій і перемог
Нам народивсь маленький Бог.
Прийшов з небес на втіху всім
Не в пишнім замку золотім,
Не у палаті королів,
А у колибі між полів.
Його поклали в нічку ту
Не у колиску золоту,
Не на перину пухову,
А в яслах на суху траву,
Не оксамитом, а рядном
Його накрили перед сном.

Та для якого короля
Предивно сяла так зоря,
Озолотивши небозвід,
Аж чудувався Божий світ?
Кого вітав із королів
Небесний херувимський спів,
Що вичаровував живі
Квітки в пустелі пісковій?
Кому з вельможних навманці
Прийшли вклонитись мудреці,
Що вчитали в книзі зір
Про Боже чудо, Божий твір?
Чию дитину-немовля
Вітали небо і земля?

Бог людям дав небесний дар:
Різдва містерію і чар,
Лунають світом голосні
Різдвяні радісні пісні,

І йдуть народи звідусіль —
Із сіл і міст, степів і піль
Туди, де в спеку чи мороз
Містично родиться Христос.
І ми, згадавши рідний дім,
Братів, сестер своїх у нім,
З народом рідним, як давно,
З'єднавшись серцем ув одно,
В ту ніч надій і перемог
Співаймо пісню „З нами Бог!“

1977

ВЕЛИКДЕНЬ НАДІЇ

Ти умер, як Людина, на смертному дереві муки
І воскрес Ти, як Бог, що незборену смерть поборов,
Щоб тремтіли жорстокі тирани насилля й принуки,
Що зганяють рабів на Голготу, де сльози і кров.

Величаємо, Христе, преславне Твоє Воскресіння,
Заплітаєм вінками дзвінких великодніх пісень,
В ньому наших весняних надій животворне коріння,
Наша віра незламна у радісний завтрішній день.

Так, буває, весна оживає під кригою льоду
Серед скрипу морозів під злісне виття сніговій,
І почувши зело життєдайний відродження подув,
Витикає з мерзлоти пробуджений пагінець свій.

У Твоїм Воскресінні, мов зерно в твердій шкаралуці,
Запорука відродин народу, що, хоч від століть
Із обрубаним віттям, корінням нев'ялим-живущим
У чорнозему рідного надрах незрушно стримить.

У Твоїм Воскресінні незаймана наша надія
На відродження отчої Церкви, забитої в льох —
Ми відстоїм її, ми палкою любов'ю огрієм,
І ніхто у ній паном не буде, лиш Бог!

1972

ВЕЛИКОДНЯ МОЛИТВА

Ти, Господи, свою невинну кров
Пролляв у муках, до хреста прибитий,
Щоб праведні збагнули, що оков
Без жертви, без терпіння не скрушити.

Ти смерть своєю смертю поборов,
Похований з могили встав, щоб жити,
Щоб слуги Зла збагнули знов і знов,
Що Правди їм ніколи не убити.

Поглянь на нашу Матір на хресті,
Як Ти колись, погорджену, забуту,
Допоможи змогти і перебути
Її страждання, мужні і святі —

І подаруй серцям, обмитим з крові,
Воскресний Празник Волі та Любові!

1971

ВЕЛИКДЕНЬ — СВЯТО СВЯТ

Колись був лоташем золочений,
Пташнею ошебетаний над межами,
Замасний квітками на обочині,
Мов писанка, узорами змережана,
Розгойданий лункими передзвонами
Над селами, над нивами-загонами,
Розспіваний гаївкою дівчат —
Великдень, свято свят.

Тепер гудками авт заглушений,
Залитий галасу шумкою хвилею,
Іде задуми попелом притрушений,
Немов чернець у сіру келію.
Він і не він . . . Хиткими кроками
Між змародерів вежами високими
Глядить стежок до наших хат —
Великдень, свято свят.

„Христос воскрес!” — і враз між стінами
Душа тріпоче, наче птиця, крилами
І вірою огріта, опромінена
Вже наливається новою силою.
Це він — відвічний і непереможений
Пекельними воротами ворожими,
Над Злом провісник перемоги Божої,
Одягнений в небесний маєстат —
Великдень, свято свят!

1973

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Христос воскрес! Заграли срібні дзвони —
І сум страсний, мов сніг останній, щез,
І ми, вернувшись з церквіці додому,
Співаємо гуртом: „Христос воскрес!”

Христос воскрес! Прокинулась природа:
Пташата гимн виспівують весні,
Полями лине теплий вітру подих
І будить перші квіти весняні.

Тобі ми молимося, Воскреслий Христе,
Тобі співаєм гомінких пісень,
А з нами сонце, радісне і чисте,
Брочисто славить Твій Великий День.

1960

ВЕЛИКОДНЄ

Минуло двадцять — тридцять літ,
Як з дому ми пішли у світ,
Поцілувавши батьківські пороги,
Проте у великодній час
Щороку серцем всі ми враз
Додому повертаємось з дороги.

У мрії, як колись було:
І рідне місто, і село,
Батьки, родина, люди, рідні, любі, —
І в церкві під воскресний спів
До почорнілих образів
Ми прикладаємо побожно губи.

Минулося... Змінився світ,
Зостався спогад з давніх літ,
Та в ньому щось відвічне і незмінне:
Оте „Христос воскрес!” — слова,
Що в них безсмертна і жива
Душа нескореної України.

1969

ВОСКРЕСАЙТЕ ДУШЕЮ, НАРОДИ!

Як Ісус умирав на хресті,
Ангелята ридали святі,
Сум упав на людей і природу:
І Йордань скаламутила воду,
І зів'яли квітки серед трав...
То Христос на хресті умирав.

Як умер Божий Син на хресті,
Землю вкрили тумани густі,
День у ніч обернувся, а з хмари
Грім вогнем спалахнув і ударив,
Темінь ночі надвоє роздер...
То Христос на Голготі умер.

Як ховали у гробі Христа,
Зажурилися села й міста,
Вітер вив-завивав понад полем,
Пальми гнулись, хилилися з боєм,
Плакав дощик, немов сирота...
То ховали у гробі Христа.

Як Ісус із могили воскрес,
Засміялося сонце з небес,
Розцвітали лілеї чудові,
Щебетали пташата в діброві,
Сум розвіявся з вітром і щез —
Всі сказали: — Христос воскрес!

А в цім оклику віра жива
Пророста, мов весняна трава,
Мов оновлена сила природи.
Воскресайте душею, народи,
І з неволею-смертю на прю
Підіймайтесь в священнім бою!

1976

ПІД ЗОРЯМИ ЗЕМЛЯ ЩЕ БУДЕ СПАТИ...

Під зорями земля ще буде спати,
Ще місто мла вкриватиме густа,
А ми до церкви підем привітати
Воскреслого Христа.

А в церкві так велично, світло буде,
Заграють дзвони із церковних веж,
І разом з ними заспівають люди:
„Христос воскрес!”

У поле, в ліс, де сніг останній тане,
У досвіток покотиться луна,
А там зі сну прокинеться і встане
Дзвінка весна.

І зійде сонце, наче кругла паска,
Мов писанка, розквітне вся земля —
Радіймо, друзі! Великодня казка
Гаївкою хай серце звеселя!

Співаймо, друзі, в великоднім колі
І Господа воскреслого молім,
Щоб обновивсь весною щастя й волі
Наш Рідний Край, наш Дім.

1958

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

Зелені свята — зелень, квіти,
Пташиний спів, веселий сміх —
Несуть квітки до церкви діти
Перед престіл складають їх.

— Благослови, ласкавий Боже,
Пахуче зілля це — і дай,
Щоб обновивсь, зацвів, мов рожа,
І звеселів наш Рідний Край!

А за борців його завзятих,
Героїв бою і тюрми,
В день поминок, в Зелені свята
Від нас молитву Ти прийми!

1957

ПИШАЙСЬ, ГРОМАДО, В РОКОВИНИ ЦІ!

У десятиліття парафії св. Володимира і Ольги в Чикаго

Благословен хай буде людський труд,
Жертвованій меті священній і великій,
Що Богові приносить Божий люд
За щедре дарування помочі й опіки!

Благословен хай буде творчий зліт,
Що у піднебну вись підносить людські душі
І в струмі літ тривкий карбує слід,
І подих у віках лишає всеживущий!

Тому літ десять у липневий день
Владиче слово впало скороплідним зерном
В чорнозем душ, і виріс з нього пеня,
Що рясно вкрився плодом, свіжим і ядерним.

Бо Бог Всецедрий, Цар землі й небес,
Кріпив його живу і невсипущу силу,
І Володимир-князь здіймав над ним свій хрест,
І Ольга-владарка його благословила.

О браття й сестри, Церкви вартові,
Ви всі, що з серцем вірним в гордих грудях
Шляхи промандрували світові
Й не розгубились по чужих краях і людях —

— а славних предків чесний заповіт
В громаді рідній зберегли собі і дітям,
Пошана вам велика і привіт
У праці вашої лунке десятиліття!

Ви не корились долі, мов трава,
Бо серце ваше вірністю палахкотіло —

Ви за помісні, за святі права
Свої Церкви-Матері повстали сміло.

І світ чужий дізнався, хто оті,
Що отчу Церкву люблять вірно до загину,
Що Богові й Покрові Пресвятій
У ній молитву шлють за дальню Україну.

Років невтомних проминуло десять,
І сяє храм, мов писанка-краса,
А в нім собор святих на фресках, і здається,
Що це зійшли на землю небеса.

Пишайсь, громадо, в роковини ці:
Твій труд записаний в літопис чести й слави,
Держи свій прапор міцно у руці
І прикладом світи всім добрим і лукавим!

1978

ЦИКЛ ЧЕТВЕРТИЙ

ЗА РІДНУ ЦЕРКВУ, ХРИСТОВУ ДИТИНУ.

ЗА БОГА, ЦЕРКВУ І НАРІД

Ісповідникові Віри Йосифові

День — то двадцять чотири години муки,
Місяць — тридцять сповнених болем чаш,
Літ сімнадцять в безодні горя й розпуки —
Все за Тебе, Творче і Господи наш!

І за Церкву святу, Христову дитину,
Віри й вірности серця живе джерело,
І за Тебе, Страднице, рідна країно,
Що до Правди і Волі звертаєш чоло.

Та негасним полум'ям серце горіло,
Не задули його бурі далеких доріг,
Панцер віри кріпив знеможене тіло,
Дух геройства устояв і переміг.

1963

ВІСІМ ДЕКАД

Вісім декад супроводить Його, Провидіння обранця,
Шляхом, що мощений трудом і терням терпінь,
Що простягнувся від престолу до келії в'язня-засланця,
Де передпекла кривава спалахує тінь.

Вісім декад проминуло у службі Творцеві і ближнім
В розшуках Правди, що в темний захована льох,
З ясним піднятим чолом, хоч в огуді наруг і принижень,
З серцем героя, нечулим на муки тривоги.

Славим, Владико Владик, в роковини ці вісімдесяті
Мужнього приклад життя, що дивує весь світ,
Подвиг, що душу народу сповняє священним завзяттям,
В завтра народ поведе, як живий заповіт.

1972

БОРЦЕВІ БЕЗ МЕЧА

Він був як дуб, що горде верховіття
Підняв назустріч буряним вітрам;
Поліг весь ліс в негодах лихоліття —
Лиш дуб з вітрами дужається сам.

Він був як скеля, що назустріч хвилям
Чоло підносить сіра і німа;
Морські прибої береги розмили —
Лиш скеля з морем бореться сама.

Він лицар був, на всі готовий жертви,
Хоч не з мечем ішов у вир борні;
Він був герой, що не лякався смерті
І ворогам сказав незламне: Ні!

Минали дні, немов примари темні,
Минали ночі, як кошмарні сни,
Сімнадцять літ, холодних і тюремних,
Вело його снігами чужини.

Та в слід за ним крізь холод і терпіння
Ішов невидний Сторож день і ніч,
Бо незбагненні пляни Провидіння,
Накреслені у далину сторіч.

Бо світ, роздертий сумнівами, кволий,
Що дивиться не вгору, а униз,
Повинен ще уздріти Князя Волі
І доторкнутися його священних риз...

— і привітати Сина України,
Що, як вона, в душі вогонь зберіг,
А в серці — вірність Божої людини,
Що має зраду за найбільший гріх.

Бо світ, що поклонивсь матерії божищу,
Що в собі світло духа загасив,
Повинен вникнути у справи вищі,
Де ціль — не грш, а жертва і порив.

І повелінням Божим із в'язниці
Він вийшов в світ, новітній Авраам,
На радість добрим, на досаду ницім,
У гнів нікчемним правди ворогам.

Пишайсь, гордися, Україно-Мати,
Дарма що ти розп'ята на хресті:
Твій Син — Герой незламний і завзятий,
Борець на правди вічні і святі.

Тож ми йому поклін доземний даймо
За труд, за біль, за віщий заповіт
І урочисто-гідно привітаймо
Вісімдесят його преславних літ!

1972

ВЛАДИКА НЕСКОРЕНИХ

Іх Блаженству Йосифові у 80-ті роковини народження

Хто був той, що у ніч горобину відчаю-розпуки
Вийшов бурі назустріч на зрошені кров'ю поля,
Мужнє серце руками стиснув, щоб не трісло від муки
І до Господа мовив: „Хай станеться воля Твоя!“?

Хто був той, що поніс у сипкі сніговії Сибіру
Непокору борця і загибелі жах перемиг,
Що в незламності духа, обкутого панцером віри,
Літ сімнадцять ступав по безмежжі замерзлих доріг?

І, хоч лютий буран, незагнузданий брат хуртовини,
Засипав мертву тундру заметами білих снігів,
То в душі мерехтіли вишневі сади України
І міражем зринав сімсотлітній незраджений Львів.

І він бачив підняті угору знедолені руки —
Мільйони залізними ланцями спутаних рук,
І він чув молитви, що з безодні терпіння й розпуки
Його рідний народ виливав серед туги і мук.

„О, мій краю-герою, напоєний ядом терпіння,
Земле рідна, вдовице, розп'ята живцем на хресті!
Не поставить ваш кат у покорі мене на коліна,
Ні не купить мене він за митри свої золоті!“

Я не знаю, що доля лукава мені присудила,
Чи в досмертну тюрму, чи в могилу мене заведе,
Та любови до вас, ані вірности враже насилля
З мого серця живого не вирве ніколи й ніде!“

І десниця Творця його вирвала з рук ненаситних
І на торг світовий повела, на змагання і бій,

Щоб у змові мовчання відважно представ перед світом
І як свідок Господній дав свідчення правді німій.

Із хрестом на зігнутих тяжкою неволею плечах,
Із рубцями від ран на неволсю битих руках,
Але з серцем борця, загартованим серед хуртечі,
Полум'яне він слово підняв, мов розгорнений стяг:

„Я не можу, не буду мовчати, як ріками крові
Обмиває мій нарід тернисті до волі путі,
Коли горами трупів платив супостатам Христовим
За любов і за вірність Тому, хто умер на хресті.“

Підійми, мій народе, чоло, перебите журбою,
Духом випростайсь, стань, серцем будь, як сталевий обух!

Лиш молись і борись — в вирішальну годину з тобою
Буде Бог, всіх сміливих борців Охоронець і Друг”.

Вчора був він тюремник-ізгой у тенетах ворожих,
Нині воїн Христовий, гартований в кузні терпінь,
Завтра Справа його перешкоди усі переможе,
Це бо справа не людська, а Божа! Амінь!

НОВІТНЬОМУ МОЙСЕЄВІ

*Його Блаженству Патріярхові Йосифові Першому
у 85-ті роковини народження*

Твої літа — як ниви плодovitі
Під шумом злив, під рокотами бур,
Не так квітками, як тернами вкриті,
Отруйним зіллям смутків і зажур.

Вісімдесят і п'ять їх ось прослалось
Уздвж Твого геройського шляху,
А Ти все йшов і йдеш так, як бувало,
Невтомно, без вагань і без страху.

Вісімдесят і п'ять їх розпростерлось
У плугом зла розораній ріллі,
А Ти ідеш вперед, бо віриш, що не вмерла
Господня Правда й Воля на землі.

Хай стоптана вона сьогодні і забута —
Підійме завтра зморене чоло,
І Божий люд порве неправди пута,
І Божа Справа переможе зло.

Кориться хтось і гне покірно спину,
В покорі скрізь схиляються хребти —
Але не Твій, Герою Віри й Чину,
Насильству Зла поклонишся не Ти!

Тебе Господь із рук катівських вирвав,
Для Церкви й люду рідного зберіг,
Щоб демон зла не кинув їх у прірву,
Не задавив у зашморгах своїх —

— а щоб з терпінь і лютих мук безодні
Їх вивів в сонця ясну сторону

Ти, як Борець-Архистратиг Господній,
Що переміг в двобою Сатану.

Пророцький дух збудив у Тобі силу
Одному стати проти сотні лих:
Не ляже дух із тілом у могилу —
Він житиме і поведе живих.

І нас веде, і ми ідем з Тобою,
Бо знаєм: Ти Мойсей, і Бог Тобі
Надихав груди мужністю героя,
Що з царством Зла устоїть в боротьбі.

1977

БЛАЖЕННИЙ МУЖ

*Блаженнішому Патріярхові Йосифові
у 85-ті роковини Його народження*

Блаженний муж не йде на раду до лукавих,
Не прагне він від них ні почесей, ні ласки;
Для Божої хвали — не для своєї слави
Простує до мети крізь муки і поразки.

З вогнем багатиря без фальшу і без маски,
Втираючи з чола утоми піт кривавий,
Не за дочасну — за святу Господню справу
У дань приносить він своє життя лицарське.

Коли всесвітнє Зло, мов лютий змії із казки,
Захоплює в полон народи і держави,
Забувши Божий муж загрози всі й уразки,
Бичує гнівом слів його діла неправі.

Блаженний Муже, Ти для рідного народу
Для Церкви Божої у бурю і негоду
Вісімдесят і п'ять віддав жертвних літ.

Своєю мужністю задивувавши світ,
Став символом змагань за правду і свободу,
Що їх злеліяв предків героїчний міт.

Хай Бог кріпить Тебе і хай дарує силу,
Відродження святого вивершивши діло,
Із тьми на сонце волі вивести свій рід!

1977

ДЛЯ СВОЄЇ ЦЕРКВИ, ВІРИ, ДЛЯ НАРОДУ І ХРИСТА

На горі святого Юра
В старовиннім княжім Львові
На владичому престолі
Він засів в тривожні дні:
Йшла війна, страшна, понура,
Розливала ріки крови,
Завдавала муки-болі,
Спалювала світ в огні.

Він терпів за Божу Правду,
Він терпів за Церкву, віру,
За свій рідний вірний нарід
Щиро Богові моливсь
І в тюрмі та на засланні
У холодному Сибіру
Непохитний був, як скеля,
Ворогам не покоровсь.

Вісімнадцятого року
З-за дротів і чорних ґратів
Вивела його на волю
Господа рука свята,
І в апостольському Римі
Став Кир Йосиф працювати
Для своєї Церкви, віри,
Для народу і Христа.

Бог поміг йому в неволі,
Бог його на волю вивів,
Силу дав стояти мужньо
Проти бур і перешкод —

Так колись із пут неволі
Визволить Він Львів і Київ,
Українську Церкву, Землю,
Український весь народ.

1965

П'ЯТНАДЦЯТЬ ЛІТ

Хто з-поміж нас, людей, спроможний
Збагнути задуми Господні у віках,
Хто здібний пляни відгадати Божі,
Що креслять світові в майбутнє шлях?

Та з діл і наслідків читати можна,
Розгадуючи задуми Творця,
Що в мурах тюрем, в каторгах ворожих
Охороняє світлого борця —

— щоб, як пора настане відповідна
І виведе його із забуття,
Він свідчення величне дав і гідне
Про тих, що мають право на життя.

З країни горя, розпачу й терпіння,
Яких не пам'ятає людський рід,
Мойсея України Провидіння
З неволі вирвало тому п'ятнадцять літ —

— і привело його у рідне стадо
Та сторожем поставило чуйним,
Щоб ніс йому пораду і розраду,
Терпів і радувався разом з ним —

— щоб, як колись, готов на всяку жертву,
Борні зі злом приймав на себе труд,
Так само мужньо став за рідну Церкву,
За зраджений свій вірний Божий люд —

— і щоб у духа віщому горінні,
Віддавши Божій Справі біль і піт,
В історії літописи нетлінні
Вписав оцих п'ятнадцять творчих літ.

П'ятнадцять літ в напрузі безнастанній
На перехрестях світових доріг,
Щоб лікувати болісті і рани
Святої Церкви прадідів своїх.

П'ятнадцять літ зусилля без спочину
Наперекір вітрам і долі злій
За Рідний Край, Христову Україну,
За Божу Правду на її землі.

П'ятнадцять літ героїської посвяти,
Борні тяжкої проти кривд і лих
За нарід, що не хоче умирати
Загибіллю покірних і слабих.

Бо він збагнув: така Господня воля,
Бо він пізнав: так хоче Бог,
Щоб з темряви приниження і болю
Свій Божий люд він вів до перемог.

Благослови свій нарід, Патріярше,
У віковий незвіданий похід
І вчи боротись за святе і наше,
Як досі вчив п'ятнадцять славних літ!

1978

ЦИКЛ П'ЯТИЙ

ПРИНЕСЕМ СВОЮ ЛЮБОВ ДИТЯЧУ.

РАНИШНЯ МОЛИТВА

Темна ніч минула,
Ясне сонце встало,
У садку дитячим
Радісно засяло.

І молитва щира
Бже до Бога лине
Від дітей маленьких,
Цвіту України.

Ми до Тебе ручки
Простягаєм, Боже,
Хай Твоя опіка
Нам усім допоможе!

Хорони від злого
Нашу хатку милу,
Татові й матусі
Дай здоров'я й силу.

Рідним нашим друзям
Дай щасливу днину,
Дай розвеселити
Матір Україну.

МАРУСИНА МОЛИТВА

Скінчився день, заснули квіти
В саду зеленім край двора,
Не гомонять, притихли діти,
Бо їм заснути вже пора.

Горять на небі тихі зорі,
Неначе свічі на столі,
І місяць, мов судно на морі,
Пливе кудись у срібній млі.

Склади, Марусенько, долоні,
Молитву щиро відмовляй,
Дитятку в зоряній короні
Себе в опіку ти віддай.

Воно ж пошле тобі допомогу:
Одного з ангелів своїх,
Щоб від поганого, від злого
До світ-зорі тебе стеріг.

1949

АНГЕЛЬСЬКІ ОЧІ

Проказала Галочка в покорі
З мамою молитву перед сном,
А на неї мерехтливі зорі
Із небес дивились у вікно.

„Матінко моя, чиї це очі,
Гей, чиї це — тихі і ясні
Так ласкаво-любо серед ночі
З-за вікна всміхаються мені?”

„Це, дитино, ангелики гожі,
Що злітають з Божого стола
І стоять всю нічку на сторожі,
Щоб спокійно спати ти могла.

А як завтра збудишся, дитинко,
Ти подумай, донечко, над тим
І подякуй щиро добрим вчинком
За опіку ангелам святим”.

БЛАГОСЛОВИ НАС, БОЖА МАТИ!

До Тебе, Пресвята, з квітками
Ідем з любов'ю, мов до мами,
Схиляємось до ніг Твоїх,
До шати, білої, мов сніг.

Благослови нас, Божа Мати,
На славу Богові зростати,
На радість людям і батькам —
Допомагай, Пречиста, нам!

Не просим скарбів-самоцвітів —
Від них немає щастя в світі,
Та силу подаруй нам Ти
В чеснотах, в доброті зрости.

Знання і мудрість дай здобути,
Збороти всяке лихо люте
І ласку нам святу подай
Розвеселити Рідний Край!

РІЗДВЯНА ЗГАДКА

Я Ісуса вітаю,
Я колядку співаю
І про тебе гадаю,
Рідний Краю ти мій:

Чи припала снігами
Хатка нашої мами,
Чи бабуся за нами
Ронить сльози з-під вій.

О, Ісусе-Дитятко,
Хорони нашу хатку,
Рідну Земленьку-Матку
І наш батьківський край!

Боже, нашого дому
Ані Іроду злomu,
Ні нікому чужому
Не віддай, не віддай!

1953

ХОДИТЬ КОЛЯДКА...

Небо у зорях, ясна погода,
Ходить Колядка, біла княгиня:
— Ой, чи є дома чесний господар,
Чесний господар та й господина?

— Дома не дома — в чистому полі,
Скелю лупають, тешуть там камінь,
Церкву будують: три в ній престоли,
Трєє в ній вікон, три у ній бані.

Перше віконце — ясне сонце
Буде сіяти, буде горіти,
Щоб виростали, добрими стали,
Мудрими стали молодь і діти.

Друге віконце — місяць у повні
З неба проміння сіє в погоду,
Щоб виростали силою повні,
Чисті душею діти народу.

Третє віконце — зірка таємна
Вистелить сльвом срібну дорогу,
Щоб нею діти до Вифлєсму
Йшли поклонитись вічному Богу.

Ходить Колядка, біла княгиня,
Дзвонить дзвінками зоряний шлях:
— Ой, добрий вечір вашій родині!
Славен Господь наш на небесах!

1956

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ

На дзвіниці дзвонять дзвони
Великодні, голосні —
Всюди втіха, всюди гомін,
Всюди радісні пісні.

Це Ісус воскрес з могили,
І воскресла з Ним весна,
Квіти сині, жовті, білі
Розсипає скрізь вона.

Любі друзі, добрий ранок!
Всім привіт: Христос воскрес!
Час співати вам веснянок,
Щоб із серця смуток щез.

Великодніми піснями
Звеселяйте Божий світ,
Щоб почувла за морями
Україна Ваш привіт.

1956

ВЕЛИКДЕНЬ — МИЛИЙ ГІСТЬ

Зима пропала, люта, зла —
Весна воскресла над полями,
Луги змерejala квітками
І нам Великдень принесла.

Встаєм удосвіта. За мить
Побожно в церкву поспішаєм,
„Христос воскрес!” — гуртом співаєм,
І серце радісно тремтить.

У нас Великдень — милий гість,
Його вітаєм гаївками,
Його стрічаєм писанками —
Он на тарілці їх аж шість.

Воскресний день! Великий день!
І ми згадаєм в цю годину
Далеких рідних, Україну
У білім розквіті вишень.

1966

СВЯТИЙ ЮРІЙ

Юр святий, відважний лицар,
Їхав полем на коні —
В нього спис, і меч із криці,
І стремена срібляні.

Коник скаче, коник грає,
Креше іскри з-під копит,
Вітер гриву розвіває,
Зброя рясно мерехтить.

Гляне Юрій — а на кручі
Причався злющій змії,
Лише полум'ям пекучим,
Кличе лицаря на бій.

Не злякався гада Юрій,
Бойова заграла кров:
Вдарив громом серед бурі,
Наскрізь змія проколов.

Юр святий, відважний лицар,
Їхав полем на коні —
Срібний шолом, щит із криці
Мерехтіли в далині.

В Україні Юрій-воїн
Має шану і любов,
Всіх сміливців, всіх героїв
Він бере під свій покров.

Любить Юрія святого
Наша молодь, пластуни,
Бо, як Юр, Вітчизні й Богу
Вірно служать все вони.

1966

ПОКЛІН ВЕРХОВНОМУ АРХИЄПИСКОПОВІ

(дитяча рецитація)

У це врочисте ювілейне свято
У цю хвилину радісну й велику
Ми, діти, теж бажаєм привітати
Достойного Верховного Владику!

Колись Він був митрополитом Львова,
Тепер Він є у Римі кардиналом —
Для нас Він став Владикою любови,
Що гріє серце ніжно і тривало.

Хоч Він від нас далеко, за морями,
До нього ми думками нині линею,
І, мов живий, витає понад нами
Його достойний погляд із картини.

В руці у Нього жезл Митрополита,
На Ньому чорна кардинальська ряса,
Так Він стоїть перед очима світу —
Святої Церкви гордість і окраса.

З Його очей струмить тепло любови,
Що нею серце в Нього повне зроду
До Бога, Церкви, до дітей Христових,
До рідної країни і народу.

Хоч ми Його не бачили ніколи,
Про Нього ми вже знаємо багато,
І наше серце радістю і болем
Проймається у це величне свято.

Ми знаємо: Він, мученик за віру,
Провів літа в жорстокому знущанні,

В холодних тюрмах, у снігах Сибіру
Терпів за Бога й Правду на засланні.

Та не злякався ні погроз, ні муки —
Дивився сміло лютій смерті в очі,
По денній праці хрестик брав у руки
І Богові молився довгі ночі.

І видержав! Господь з неволі вивів
Його у світ, де сяє сонце волі,
Хоч ще в кайданах стогне Львів і Київ
І ворог топче лан широкополий.

І Бог сказав Йому: „Мій вірний сину,
Подай любов свою і духа силу
Вигнанцям тим, що рідну Україну
Колись лишили, наче матір милу.

Кріпи їх серце, хоч сумне, та щире,
Щоб не блукали без надії світом.
Збери водно, веди їх шляхом віри
І вірності священним заповітам!”

І Він, усе послухний волі Божій,
Для Церкви рідної працює дні і ночі,
Не здавшись ні утомі, ні знеможі,
Ані журбі, що людське серце точить.

Ми горді, що у нашій Церкві рідній
Знайшовся муж, який в годину проби
Умів постояти відважно й гідно
За Божу Справу проти зла і злоби.

Ми горді, що із нашого народу,
Який не дасть себе в тюрму заперти,
На диво людям, світові на подив
З'явивсь герой, що не боїться смерті.

У цю величну, радісну хвилину
Для Нього ми у Бога ласки просим,

До Нього ми думками-серцем линею
І в дар Йому свою любов приносим.

І враз з батьками рідними ми, діти,
У свято це сьогоднішнє велике
На знак любови нашої ці квіти
Складаємо під образом Владики.

Низький поклін і обіцянку щирю
Прийми від нас, Владико, з цим привітом:
Ми будем завжди вірні Церкві й вірі
І наших предків чесним заповітам.

А приклад вірності Твоєї Богу,
Творцеві світу і цареві неба,
Покаже нам несхибну ту дорогу,
Якою нам в житті ступати треба.

1967

ГРАМОТА ЗАСЛУГИ

Оцінюючи довголітній письменницький виховницький вклад Романа Завадовича в розвиток духової культури рідного народу, Відділ УКК в Чикаго відзначив його в 60-ті роковини постановля Української Держави Грамотою Заслуги, яка звучить так:

Український Конгресовий Комітет Америки
Відділ в Чикаго
надає

ВП. П. Проф. Романові Завадовичеві
ГРАМОТУ УКРАЇНЦЯ 1978 Р.

за:

багатогранну освітню діяльність в Україні та на еміграції, літературно-редакторську працю, довголітню працю педагога і письменника для молоді, виховання кількох поколінь української молоді в дусі християнського світогляду та українського патріотизму.

М. Панасюк
голова

Д. Багрій
секретар

Приймаючи цю грамоту з рук голови Відділу УКК, ред. М. Панасюка, Роман Завадович подякував за відзначення таким коротким словом:

Молодший своїм літературним стажем лише на три роки від 60-ліття вікопомного Січня 1918 року, я дякую за вирізнення і за відзначення моєї служби рідному народові пером письменника для ширення української культури, зокрема ж для збереження заповітів історичних Січнів серед нашої молоді — колись на рідних землях, а тепер на переселеннях.

Це та ділянка праці, про яку Христос — за свідченням євангелістів — висловився так: „Хто прийме одне з та-

ких дітей в ім'я моє, мене прийме”, а при іншій нагоді перестеріг: „Хто спокусить одного з цих малят, такому було б краще, якби млинове колесо повішено йому на шию і він був утоплений у глибині моря”. Оце нам усім зобов'язання дбати про молодь і охороняти її від згіршення.

Під такими настановами я включився 57 років тому в громадську працю, співпрацюючи з в-вом „Світ дитини” Михайла Таранька у Львові, а тут, перед несповна тридцятьма роками — з Об'єднанням Працівників Літератури для дітей і молоді з осідком у Торонті та з УНСоюзом, який уже 24-ий рік видає для дітей місячник „Веселка”. З обома цими установами, а також з тутешнім Громадським Комітетом для відзначення 55-ліття моєї літературної служби, я хочу поділитися тим почесним признанням, яке мені висловлює рідна громада, репрезентована Відділом УКК в Чикаго. При тій нагоді варто згадати і про одну з найскромніших осіб на світі, відданості якої я великою мірою завдячую можливість виконувати службу рідній громаді — мою дружину. Коли ж говорити про оцінку вартостей, то я на першому місці поставив би не так моє сьогоденне відзначення, як оте Ваше, Шановна Громадо, зрозуміння незаступної ролі рідного друкованого слова, української книжки в процесі виховання молоді, бо, коли б ця книжка серед нас, не дай Боже, забулася і зникла, то перед нами як етнічною спільнотою не буде ніякого майбутнього.

На закінчення скажу, що мою скромну, але віддану літературну працю для громади, а передусім для виховання її дітей на добрих громадян і добрих християн, підтримували два чинники — обов'язок і любов. Обов'язок — призначений мені вродженням покликанням, і любов до людини взагалі, до рідного народу, а зокрема до його молоді, яку Богдан Лепкий назвав „тою частиною народу, до якої належить майбутнє”.

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

(Біографічна довідка)

Р. Завадович, письменник, поет для дітей і молоді, редактор-журналіст, педагог, громадський, культурний і церковний діяч, народився 18 грудня 1903 в селі Славної, зборівського повіту, в Галичині. Обидвоє батьки були вчителями. Дитячі роки провів на селі, вчився в гімназіях Перемишля, Золочева і Тернополя. Іспит зрілості склав у Тернополі 1923 р. Юнацький вік і національна свідомість формувалися під впливом родинного виховання та бурхливих років визвольних змагань. У грудні 1920 р. був надрукований перший вірш поета у львівському місячнику „Світ Дитини”, хоч Завадович почав писати значно раніше. З того часу співпрацював у періодиках для дітей і молоді, головню в „Світі дитини” та в „Молодій Україні”.

Після закінчення середньої освіти брав участь в освітній праці по селах Золочівщини в системі товариств „Просвіта”, „Рідна школа” та ін. Працював як організатор самоосвітніх секцій молоді, театральних гуртків, диригент і суспільний діяч.

Від 1923 до 1925 рр. був студентом Підпільного Українського Університету у Львові, а потім студіював з перервами у державнім Львівському Університеті славистику, яку закінчив у 1938 р. дипломом магістра. Під час студій належав до „Гуртка студентів-україністів”, а також до літературного об’єднання „Листопад” (інші замітні члени — Р. Драган, Б. Кравців, Є. Ю. Пеленський, В. Лопушанський, В. Янів), співпрацював у журналах „Дажбог”, „Літературно-науковий вісник” та „Дзвони”. Поетична творчість Завадовича цього періоду перекликається з поетами й письменниками „вісниківської” школи, проте вона стемперована християнським світоглядом.

У рр. 1939-41 працював учителем середніх шкіл Золочева як викладач української мови. Продовжуючи літературну діяльність, від 1937 р. майже виключно присвятив свій талант творам для дітей і молоді. Зав’язав тісну співпрацю з журналом „Малі друзі” і продовжував її теж у час німецької окупації, коли постійно перебував у с. Ремезівцях і весь вільний час присвячував літературі. В той час появляється ряд його поем, віршованих казок, оповідань і сценок у тодішніх періодиках чи окремих випусками.

В 1944 р. Р. Завадович з матір’ю Оленою, дружиною Ганною та малим сином Романом Михайлом покидає рідний край та емігрує до Німеччини (довше перебував у Бад Верісгофені), а потім переселюється за океан. З 1949 р. живе в Чикаго. Ще на еміграції в Німеччині зав’язав співпрацю з відновленими „Малими друзями”, посилав матеріали до журналу для дошкілля „Сонечко”, а потім до „Юних друзів” (Лондон) і „Мого приятеля” (Вінніпег). Разом з Б. Гошовським та іншими Завадович у 1947 р. був співосновником Об’єднання працівників дитячої літератури (ОПДЛ) і весь час належав до його управи. Від імени ОПДЛ він пропагував дитячу літературу, зокрема дав почин до проведення т. зв. Місячників дитячої літератури.

В 1954 р. Завадович увійшов до складу редакційної колегії журналу „Веселка” (видання УНСоюзу), де вже чверть століття постійно містить свої твори та редагує матеріали для цього популярного місячника. В 1960-их роках Завадович став мовним редактором книжкових видань у видавництві М. Денисюка в Чикаго, а також журналу „Овид”, а з 1971 р. — членом редакції релігійного двотижневика „Церковний вісник”. Тут помістив низку літературних нарисів, публіцистичних статей та поезій. Його педантичній редакторській праці завдячуємо також появу низки інших видань у видавництві Братства св. Андрея в Чикаго, головню річних календарів-альманахів. Був співосновником Братства св. Андрея Первозванного, яке згодом надало йому почесне звання „старшого брата”.

Ректорат Українського Католицького Університету в Римі іменував Р. Завадовича в 1974 р. надзвичайним

професором мови і літератури, і з того часу він вів курси з мовознавства у Філії УКУ в Чикаго. Раніше викладав українську мову в школі українознавства та на Педагогічних Курсах ім. Петра Могили. Не зважаючи на чималі обов'язки в позалітературній праці, Завадович постійно збагачує нашу літературу для дітей і молоді.

30 січня 1960 р. Українсько-Американська Молодеча Рада в Чикаго відзначила Завадовича почесною грамотою „за творчу працю для української молоді”.

В 1970 р. в 50-річчя літературної діяльності Завадовича молодь з Пласту вручила йому „таблицю вдячності” з дедикацією на металевій дошці.

27 і 28 березня 1976 чикагська громада відзначила 55-ліття літературної творчості Р. Завадовича. Список його книжкових видань на той час перевищав цифру 25. Ці святкування, проведені з ініціативи організацій жіноцтва і молоді, були гідним ушануванням сеньйора української літератури для молоді й дітвори. Тоді також засновано спеціальний фонд для видання творів письменника.

Так само Завадович є власником медалі-хреста від організації Українське Вільне Козацтво за літературну працю на користь української визвольної ідеї.

22 січня 1978 р., у 60-річчя української самостійності, відділ Українського Конгресового Комітету в Чикаго вшанував Р. Завадовича почесною грамотою „Українця Року” за його заслуги на полі української культури й виховання.

З серцем, що не хоче піддатися зневірі, хоч сповненим турботи за долю й душу молодого покоління, зустрічає Роман Завадович своє плідне 75-річчя в грудні 1978 року.

БІБЛІОГРАФІЯ КНИЖКОВИХ ВИДАНЬ ТВОРІВ Р. ЗАВАДОВИЧА

- „Князь Марципан”,
1 вид. В-во „Світ дитини”, Львів 1924.
2 вид. Накладом школи ім. митр. Шептицького
Реґенсбург 1948.
- „Рицар Лесь”,
В-во „Світ дитини”, Львів 1924.
- „Серед ангелів”,
В-во „Світ дитини”, Львів 1924.
- „Казка про царевича Івана”,
В-во „Світ дитини”, Львів 1925.
- „На дворі царя Гороха”,
В-во „Світ дитини”, Львів 1935.
- „Живий страхопуд”,
В-во „Світ дитини”, Львів 1936.
- „Покарані калатки”,
В-во „Світ дитини”, Львів 1936.
- „Пригоди гномика Ромтомтомика”,
1 вид. Українське видавництво, Краків 1940.
2 вид. Українське видавництво, Сидней 1955.
3 вид. ОПДЛ, Торонто-Нью-Йорк 1964.
- „Чародійні музики”,
1 вид. Українське видавництво, Краків-Львів 1943.
2 вид. Накл. СУА, Округної Ради і 22 відділу, Чикаго 1970.
- „На веселому кутку”,
Українське видавництво, Краків-Львів 1943.
- „Зимові царівни”,
1 вид. Українське видавництво, Краків-Львів 1943.
2 вид. В-во „Говерля”, Нью-Йорк 1956.
- „Тодіркив літачок”,
1 вид. Українське видавництво, Краків-Львів 1943.
2 вид. В-во ОПЛДМ, Торонто-Нью-Йорк 1970.

„Чорний Долько”,
В-во „Нашим дітям”, Регенсбург-Мюнхен 1946.

„Казка-вигадка смішна...”,
1 вид. В-во „Нашим дітям”, Байройт 1947.
2 вид. В-во ОПДЛ, Торонто-Нью-Йорк 1966.

„Коли сходить сонце”,
Накладом школи ім. митр. Шептицького, Регенсбург 1948.

„Хлопці з зеленого бору”,
1 вид. В-во „Нашим дітям”, Мюнхен 1948.
2 вид. В-во ОПЛДМ, Торонто 1973.

„Геть із чортиком”,
В-во „Мій приятель”, Вінніпег 1951.

„Персполох”,
В-во „Нашим дітям”, Джерсі-Ситі 1951.

„Діва Марія допомогла”,
В-во „Мій приятель”, Вінніпег 1951.

„Медовий Телесик”,
Бібл. „Малим дітям”, Нью-Йорк 1953.

„Сойка-штукарка”,
Бібл. для молоді, Нью-Йорк 1953.

„Дзвінки святого Миколая”,
В-во „Нашим дітям”, Нью-Йорк-Торонто 1954.

„Богута багатир”,
1 част., В-во „Свобода”, Джерсі-Ситі 1956.

„Про двох цапків...”,
В-во „Нашим дітям”, Торонто-Нью-Йорк 1968.

„Марушка Чепурушка і Лесь Побігдєсь”,
В-во ОПДЛ, Торонто-Нью-Йорк 1969.

„Я піду”,
В-во ОПЛДМ, Торонто-Нью-Йорк 1970.

„Перший бій”,
В-во ОПЛДМ, Торонто 1974.

„Гоца Драла”,
Комітет 55-ліття Р. Завадовича, Джерсі-Ситі-Чикаго 1977.

„З буднів у свято”,
В-во „Ставропігія”, Чикаго 1978.

Список статей з характеристикою творчости Завадовича

П(етро) І(саїв) : „30-ліття творчости Романа Завадовича”, тижневик „Шлях”, Філадельфія, 24 вересня 1950.

О: „Роман Завадович” (З нагоди 30-ліття письменницької творчости). „Новий шлях”, Вінніпег, 25 жовтня 1950.

Б. Гошовський: „Сорок п'ять років на службі слова” (Творчий шлях Романа Завадовича). Збірник „Ми і наші діти” ОПДЛ, Торонто-Нью-Йорк 1965, стор. 212-218.

В. Барагура: „Незвичайний чорнокнижник” (З нагоди 50-ліття творчости Романа Завадовича”, щоденник „Свобода”, січень 1972).

В. Барагура: „Світ, мов казка, світ, мов мрія” (З нагоди 55-ліття літературної творчости Романа Завадовича). „Овид”, зима, Чикаго 1976 (недокінчене видання).*

о. Семен Іжик: „Різьбар дитячих сердець”, тижневик „Поступ”, Вінніпег 2 січня 1976.

*) Це доповнена і виправлена версія статті того ж автора, вміщена в „Свободі” 1972 року.

З М І С Т

Передмова	7
ЦИКЛ ПЕРШИЙ	
Праслово	16
Шумлять жита	17
Великий заповіт	18
Наша Церква	19
Ввійдім у храм	21
ЦИКЛ ДРУГИЙ	
Молитвою Тебе вітаєм, Мати!	24
Років тисяча минає	25
Мати миру і любови	26
За Вітчизну нашу	27
Під Твою милість	28
До Тебе, Мати, прибігаєм	29
ЦИКЛ ТРЕТІЙ	
Празничні дзвони	32
Іде святий Микола	33
І перша зірка в небесах весела	35
Різдвяна мрія	36
Різдвяний привіт	37
Наша коляда	38
Іде коляда до нас у гості	39
З нами Бог!	40
Великдень надії	42
Великодня молитва	43
Великдень — свято свят	44
Великий День	45
Великодне	46
Воскресайте душею, народи!	47
Під зорями земля ще буде спати	48
Зелені свята	49
Пишайсь, громадо...	50
ЦИКЛ ЧЕТВЕРТИЙ	
За Бога, Церкву і Нарід	54

Вісім декад	55
Борцєві без меча	56
Владика нескорених	58
Новітньому Мойсєєві	60
Блаженний Муж	62
Для своєї Церкви, віри	63
П'ятнадцять літ	65
ЦИКЛ П'ЯТИЙ	
Ранішня молитва	68
Марусина молитва	69
Ангельські очі	70
Благослови нас, Божа Мати!	71
Різдвяна згадка	72
Ходить Колядка...	73
Буду я з тобою, Рідний Краю	74
Дар від України	75
Великодній привіт	76
Великдень — милий гість	77
Святий Юрій	78
Поклін Верховному Архиепископові	79
Грамота заслуги	82
Біографічна довідка	84
Бібліографічна довідка	87